

גליון 679
שנה י"ד תשפ"ה

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם וגו' אמר רבי יוסי, ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ונתן בתוכו בני אדם, ופקדם שיהיו עסוקים במלאכתו, במצוות ובמעשים טובים, והוא רואה אותם והם לא רואים אותו. ולעתיד לבוא, עתיד הקדוש ברוך הוא לישב עליהם בדין, ומניח ספר תורה בחיקו ואומר, כל מי שעסק בזו יבוא ויטול שכרו, שנאמר (ישעיה ל"ג י"ח) "איה סופר, איה שוקל, איה סופר את המגדלים". איה סופר, אלו מלמדי תינוקות לשם שמים, יבואו ויטלו שכרם, איה שוקל, ששוקל קלים וחמורים, יבואו ויטלו שכרם, איה סופר את המגדלים, אלו לומדי מדרש הלכות ואגדות, יבואו ויטלו שכרם.

(שו"ט משלי ט"ז)

פרשת השבוע

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' החלק האלקי הנשמה שבלבכם קדוש הוא הרה"ק הרשב"ב מליובאוויטש זיע"א, המשיל את הענין של קדושת הנשמה כך. פעם נסעו שלשה אנשים מדעים לכפר מסוים, אשר שם היה עליהם לעשות נסיונות מדעיות ממדרגה ראשונה. ישבו על עגלה ונסעו לדרכם, בחוץ היה שלג וקר ורוח מפרק הרים, המדעים ריכוזו כל מחשבתם בשאיפתם להגיע לכפר המסוים, כדי להשיג את מטרתם בניסיון המדע החשוב מאד לעולם המדע. העגלון חשב בכל הדרך, הלוואי שיוכל להגיע כבר לבית המרוח הקרוב, כדי שיוכל לשתות בקבוק יי"ש, לחמם את גופו הקר מכפור. הסוסים הרהרו כל הזמן, הלוואי יגיעו כבר לאורווה של סוסים ויאכלו לשובעם.

הנמשל הוא: לכל נברא יש מטרה אחרת שלאותה מטרה הוא שואף כל ימי חייו. ובכן, האדם שיש בו נפש הבהמית, הסוס ששואף תמיד שיוכל להרוות רעבונו התאוותני - הבהמי, הגוף העגלון שואף כל ימי חייו שיוכל לשתות יי"ש בבית המרוח, אכילה ושתיה וכו', רק זהו כל מטרתו ושאיפתו, רוחניות כמובן לא מעניין

אותו. אבל הנשמה שבאדם, שואף כל ימי חייו, שיוכל להשיג מטרתו לזכר את נשמתו, ע"י תורה ותפילה ומדע דקדושה, וכו', אבל אחד בלי השני אי אפשר, כשם שהמדעים צריכים לעגלה, ולבעל העגלה ולסוסים, כך הנשמה החלק האלקי שבאדם, אינה יכולה להשיג מטרתה המדעית והרוחנית והודככותה, קדושים תהיו רק בגוף עכור וע"י נפש הבהמית.

לא תקום ולא תיטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך (י"ח-י"ט) מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זיע"א, שהיה אומר, אם רואה אני שיש קטרוג ח"ו למעלה ושערי תפלה ננעלו ח"ו, אני מתעטף עם הכלל ישראל מלשון עטיפה, וזה פירוש הדבר 'תפלה לעני כי יעטוף'. אבל זאת לדעת, אי אפשר לעטוף עם כלל ישראל, רק אם מקבל האדם על עצמו בלב שלם לפני התפלה, "ואהבת לרעך כמוך, לא תקום ולא תטור" וכו', יש לסלוח לכל אלה שחטאו נגדי, לאחר כל הקבלה הזאת עלי, גוברים הסיכויים שגם בשמים יתנהגו ככה אתי.

זמני השבת

אחרי-קדושים

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:49 ת"א: 7:05

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:06 ת"א: 7:08 ר"ת: 8:40

המבחן של רבי משה איסרליש הרמ"א הקדוש זיע"א

(ליומא דהילולא י"ח אייר)

סיפור זה אירע לפני למעלה מארבע מאות שנה בעיר קראקא, בה היתה בתקופה ההיא קהילה יהודית גדולה ומשגשגת, כאשר סיפורנו מתחיל, התאבלו יהודי בעיר על הסתלקותו בדמי ימיו של רבם ומנהיגם הרוחני, והצטערו שלא השאיר אחריו בן שיכול למלא את מקומו. ראשי הקהילה נועדו לישיבה, והחליטו כי לקהילה כמו שלהם לא יתאים כל רב, ועל הקהילה לשגר שליחים בכל רחבי המדינה, ולתור אחרי רב גדול בתורה ובעל שאר רוח, אותו יקבלו עליהם כרועה רוחני. שני שליחים בעלי צורה שנבחרו על ידי ראשי הקהילה יצאו לדרכם לחפש רב לקראקא, הם עברו בקהילות רבות, ביקרו בישיבות גדולות, עד ששמעו לבסוף על רב צעיר הנחשב על ידי יודעיו כ"ראשיתה של תקופה" בגאונותו היוצאת מגדר הרגיל.

שני השליחים התקשרו עם הרב הצעיר ר' משה ללא איבוד זמן, הם גילו כי ההערכות ששמעו אודות הרב בן השמונה עשרה לא היו מוגזמות, למרות גילו הצעיר היה ר' משה למדן מעמיק ובעל ידיעות רחבות ביותר, בעל מידות תרומיות והופעה נעימה. בהיותם משוכנעים כי זהו האיש אותו הם מחפשים, הפעילו השליחים את כל השפעתם, עד שהצליחו לשכנע את הגאון הצעיר לבוא אחריהם, ולהיות הרב הראשי והרועה רוחני של יהדות קראקא. בלב עליו ושמח חזרו השליחים לעירם, כדי לבשר את הבשורה לראשי הקהילה, עתה נדרשו ראשי הקהילה לעשות את כל הסידורים כדי להכין קבלת פנים נאותה לגאון הצעיר שיבוא לעירם, ובימים ההם היה בקראקא מנהג, לפיו נהגו היהודים להודיע לבישוף המקומי על אישיותו של הרב שבחרו לעצמם ולקהילתם, בהתאם לכך התייצבה משלחת של נכבדי היהודים בפני הבישוף והודיעה לו על הבחירה המוצלחת, הם תארו לבישוף על מעלותיו של ר' משה, והטעימו כי הבחירה תהיה לברכה לא רק לקהילה היהודית, כי אם לקראקא העיר בכללה שיהיה לכבוד לה, שאישיות כה דגולה תתיישב בה ותשפיע עליה מזוי תורתה.

הבישוף התרשם מאד מדברי המשלחת, ואמר להם כי אם כל מה שאמרו נכון הוא, הרי שיש לקהילת קראקא מול עם הרבנים שלה, הוא מצידו אמר יקדם בברכה את בוא הרב החדש לעיר, הבישוף ביקש שיוודעו לו את התאריך המדויק בו יגיע הרב, כדי שגם האוכלוסיה הלא יהודית תוכל לקבל את פני האישיות הדגולה בכבוד הראוי. ראשי הקהילה היו עתה מאושרים בתכלית, ללא שהיות הם עשו את כל הסידורים לבואו של ר' משה, ובבוא העת הודיעו לבישוף בהתאם לבקשתו את המועד המדויק. סוף סוף הגיע היום הגדול, משלחת שהיתה מורכבת מנכבדי העדה, יצאה כדי להביא את הרב החדש. וכאשר הגיעה הידיעה כי הרב ומפלייתו נמצאים במרחק קטן מהעיר, יצאו כל בני הקהילה היהודית למקטון

ועד גדול כדי להקביל את פני המנהיג הרוחני החדש, לא היה איש המסוגל לעמוד על רגליו שנעדר מהפגנת אהדה ספונטאנית זו, גם הבישוף יצא בהתאם להבטחתו להקביל את פני המנהיג היהודי, נתלוותה אליו פמליה גדולה של כמרים ואנשי כנסיה, שנסעו כולם בכרכרתו המהודרת של הבישוף, בהיותו חובב טקס וקבלות פנים מפוארות, ציווה הבישוף להביא תומורת שתצעד לפני הכרכרות ותקבל את הרב היהודי בתרועת חצוצרות. אחרי צפיה ממושכת, נראתה לבסוף כרכרתו של הרב משה בקצה האופק, הבישוף שהתכונן לקבל פני אישיות יוצאת מגדר הרגיל, תיאר לעצמו דמות מרשימה בעלת זקן לכן כשלג היורד על מידותיו, נקל לתאר איפוא את אכזבתו, כאשר מכרכרתו של ר' משה יצא עלם צעיר עם חתימת זקן שאך בקושי ניכרה על פניו, על אף אכזבתו הגדולה, נאם הבישוף נאום חוצב להבות אותו חיבר עוד לפני שראה פנים אל פנים את הרב החדש, אולם בלבו פנימה הוא היה מלא כעס על היהודים שסידרו אותו, כיצד העיזו היהודים הללו לצחוק ממנו ולהביאה יחד עם נכבדי הנוצרים לידי כך, שיקבל את פני הצעיר שבחרו להם לרב. אולם החליט הבישוף שהוא כבר יראה ליהודים שלא כדאי להם לחמוד לצון עם הבישוף הגדול של קראקא.

מיד בשובו לארמונו, שיגר הבישוף איגרת לראשי הקהילה היהודית, ובה הזמנה דחופה לבוא אליו מייד באופן דחוף ביותר. היהודים התפלאו, מה יכול להיות כה דחוף, אחרי שרק זה עתה ראו את הבישוף ואף דברו אתו. כאשר באו אליו בהולים, הוא אמר למנהיגים היהודים, כי לא היה יפה מצידם לשים אותו במצב מביש כזה, שהוא הבישוף הגדול, הלך לקדם פני עלם צעיר שזקנו טרם צמח, עתה אני אציע לכם הצעה שעליכם לקבלה, כדי להינקות מאשמה זו, אמר להם הבישוף בטון מאיים, הצעתי היא שהרב החדש שלכם יעמוד ל'בחניה' בפני גדולי המדינה, כמרים, פילוסופים, מרצים באוניברסיטה, וחכמי הדת. אני אאסוף את כל רבי המדינה, והם יציגו שאלות לרב שלכם כל מיני שאלות על כל מיני נושאים. אם הרב שלכם יוכל להשיב על השאלות תשובות מתקבלות על הדעת, ואין לי ספק שאם הוא באמת גדול כל כך כפי שהצגתם אותו בפני, הרי שיעמוד בקלות במבחן הרי טוב, אם לאו, יהיה הדבר הרת תוצאות חמורות לא רק לגבי הרב החדש שיתגלה בכל קולנו כרמאי, כי אם לגבי כל הקהילה היהודית של קראקא, במקרה כזה יגורשו יהודי העיר ורכושם יחרם לטובת אוצר המדינה. תודיעו לרב שלכם, הוסיף הבישוף בחומרה את מה שאמרתי לכם, ואני כבר אדאג לכך שהוא יקבל הודעה מתאימה על המועד המדויק בו תתקיים ה'בחניה' הפומבית שתתקיים באולם העירוני הגדול.

ראשי הקהילה נתקפו יאוש מר, כל שמחתם התנדפה והיתה כלא היתה, אין ספק שרבי משה הוא גאון גדול, אולם היכול להתמודד עם כל רבי המדינה, גדולי הפילוסופים, ראשי הכמורה וכו' שהבישוף ירכום כדי לנסות ולהכשילו, מי יכול היה לדעת מראש איזו סכנה טמונה בבחירתו לקהילת קראקא המעטירה.

למה להגיד ברוך אתה ה'

למה לו לאדם לומר "ברוך אתה ה'" הרי כשהוא אומר "ברוך" ודאי כוונתו להקב"ה, כי במחשבה הוא גם כן חושב עליו ית' קודם שאומר "ברוך", ומכל שכן כשאומר "ברוך" אף שלא אמר עדיין "אתה" ודאי כוונתו אליו ית', ויש להסביר זאת על פי משל למלך שיש לו שרים רבים ונכבדים זה למעלה מזה, ומה גדולתם? חשיבותם היא גדולתם, ומה חשיבותם, זה שמקורב יותר למלך הוא החשוב, ומיהו המקורב יותר למלך? זה שהמלך אוהב אותו יותר מכל האחרים, ולמה אוהב המלך יותר מכל האחרים מפני שהוא חכם יותר מכולם, ומיה חכמתו שמכיר יותר מכולם גדולת המלך, ומפני שמכיר יותר גדולת המלך לכן הוא אוהב את המלך וירא מהמלך ובוש מפניו לעבור על רצונו, כי הוא מכיר ביותר חשיבות המלך שמלא כל הארץ כבודו, ובלעדיו לא ירים איש את ידו ואת רגלו והוא מחיה את כולם ומלכותו בכל משלה, לכן רוצה השר הזה להגדיל ולרומם בעיני הכל גדולת המלך שיכירו גם הם גדלו וטובו אשר מלא עולם, ולכן המלך החכם היודע לבו ומחשבתו הטובה ורצונו הזך של השר, מקרבו עוד יותר ואוהב אותו אוהבה נאמנה, ולכן כשבא לפעמים אדם אחד לשאול איזה דבר מן המלך, הדרך הישרה היא לספר תחילה שבחו ואחר כך לשאול את צרכיו.

והנמשל מובן מאליה כשאדם חכם בא לפני המלך ופותח בשבחו, הוא משבח את המלך בראש דברי השבח ואומר יתעלה ויתגדל ויתרומם שמו של המלך, והחכמים הפקחים העומדים בהיכלי המלך הפנימיים המקורבים למלך, הם ודאי מבינים היטב גם קודם שמוכיר שם המלך, שבוודאי הוא משבח את המלך, כי מי הוא כסיל אשר בחושך ילך לשבח אדם אחר בפני המלך, הלא דמו בראשו, ברם אלה הרחוקים מן המלך העומדים בבתי אבראי או העבדים הרחוקים מהמלך, מי שמאמין באמונה שלימה אפילו מחשבה זרה כרוכה בתפילתו, מכל מקום לא יהיו להפסיק אלא יתקשר עוד יותר עם המלך, אבל עקרב היינו מי שאינו מאמין כמו שמבואר בתיקונים שעקרב היינו עקר ביתא דשכינתא ואז ניטלה ממנו היראה כלל או בוודאי פוסק.

(הרה"ק ה"דגל מחנה אפרים" מסידליקוב זיע"א)

(יומא דהילולא י"ז אייר)

ראשי הקהל קראו לשיבת הנהלה דחופה, הם החליטו פה אחד כי לפני שיגלו לרב את הגזירה הקשה, הם יקיימו בסודיות יום צום ותפילה, אולם הרב משה גילה מיד כי משהו אינו כשורה, הוא החל לחקור את ראשי הקהל מה קרה? מדוע נפלו פניהם, מדוע אין הם אוכלים ושותים? כאילו ט' באב היום. לבסוף נאלצו לספר לו את כל הסיפור והוא מיד הודיע כי הצום בטל ומבוטל, לא היתה להם כל רשות להחליט על צום בלעדי, אל דאגה אחי היקרים, ניסה הרב משה לנחם את ראשי הקהילה, אין זה המקרה הראשון, ובוודאי לא האחרון שאנו היהודים הועמדנו בפני מצבים כאלה, אני מקוה כי השם יתברך יתן לי את הידע הדרוש כדי שאוכל לענות לכל שאלותיהם, ושם ישראל לא יתבוה ברבים, אלא אדרבה, יתקדש יחד עם שמו יתברך.

בהגיע היום הגורלי, היה האולם העירוני מלא עד אפס מקום, יהודים ולא יהודים התחרו על המקומות, ברצותם להיות נוכחים במבחן המיוחד במינו, אשר תוצאותיו יכלו להיות הרי סכנות לגבי הקהילה היהודית. להומנת הבישוף נענו ובאו פילוסופים אנשי מדע כמרים ואנשי רוח מכל הסוגים. רבי משה היה חיור, אך כל סימני התרגשות לא ניכרו עליו, עיניו נוצצו וכל כולו אמר כבוד, מבטו העיד על החלטה נחושה כמו על בטחון בה' ית', הוא מוכרח לעמוד במבחן ולהצליח, כי לא רק גורלו הוא, כי אם גורל כל הקהילה היהודית מבחינה פיזית ורוחנית כאחד הועמד על כפות המאזניים.

המבחן החל, השאלות ניתנו על ר' משה אחת אחרי השניה, אולם הוא לא התבלבל ולא התפעל מאישיותם של שואלי השאלות, אלא התרכז בשאלות עצמן, והשיב על כולן כאחת, תשובותיו באו בשטף בקול שקט אך בוטח ללא היסוס או גמגום כלשהו, באולם שרר שקט מופתי, רק קולותיהם של השואלים וקולו השלו של הרב משה נשמעו חליפות, כך עברו שעות ארוכות, עד שלבסוף קם הבישוף והכריז כי המבחן נגמר, הוא נוכח לדעת כי כבודו לא נפגע על ידי כך שיצא לקבל את פני הרב החדש, אלא אדרבא, הוא שמח שהעיר קרקא זכתה לאישיות רוחנית כה מקסימה. בנאומו שנשא בפני כל הנאספים, ציין הבישוף כי יהיה זה לכבוד לו אם יוכל מפעם לפעם להיוועד עם הרב משה, ולשוחח אתו על ענינים שונים, ולקבל עצתו, הוא אמר כי היהודים שתיארו בפניו את גדלותו של רבם החדש, לא גילו אלא מקצת שבחו, והביע תקוה כי האוכלוסיה היהודית והלא יהודית של קרקא תחיה בשלום והבנה זו בצד זו. אין מספיק צבעים בקשת כדי לתאר את שמחת יהודי העיר נוכח הצלחת הרב לעמוד במבחן החמור, הם הודו לה' על חסדו ואמיתו והביטו בהערצה על הרב הצעיר שלא היה אלא הרמ"א שהתפרסם מאוחר יותר בעולם היהודי כפוסק גדול שרשתו פרושה על כל העולם היהודי הרמ"א רבי משה איסרלש.

צ'ין אדם לחברו

הצדקנית שעמדה בנסיון

מעשה במשפחת אחת שהתגוררה בירושלים העתיקה לפני עשרות שנים, באותה תקופה יום כביסה למשפחה היה מהעבודות הקשות במשק הבית, עקרות בית של היום עם מכונות הכביסה האוטומטיות, לא יכולות לתאר לעצמן את הקשיים שהיו כרוכים בעבודה מאומצת זו. ובכן בשעה טובה ומוצלחת, אחרי כשש שעות עבודה מפרכת, תלתה עקרת הבית כנגד השמש שני חבלים מלאים בכביסה על שתי קורות לאורך החצר.

בצהרי היום נכנסה אחת השכנות לחצר כשהיא צועדת לביתה, משום מה נראו לה שתי הקורות האלכסוניות וחבלי הכביסה התלולים עליהם כמפריעים לה בדרך הילוכה, וכי המעבר בחצר לא מספיק רחב בעבורה לעבור בו. במקום לקבל זאת בהבנה ולשמור על יחסי אנוש בין שכנים, ולכוף מעט את הראש כדי לעבור. ברגע כמימרא תקף אותה יצרה ואחזה בולמוס של כעס ונקמה, נכנסה בזריזות לביתה, תפסה מספריים, יצאה לחצר וחתכה את שני החבלים מלאי הכביסה, כל הכביסה הצחה והנקיה לאחר עמל מפרך נפלה ברעש על אדמת החצר הבלתי מרוצפת.

האשה בעלת הכביסה עמדה לרגע כהמומה בפני המבחן הקשה, לפי הטבע האנושי היתה לכאורה צריכה להתפרץ בצעקות וקללות על השכנה ופעולתה המרושעת, כל היצרים האפלים התלקחו

בקרבה דרוכים כאש עצורה, אך האשה שאבה לפתע כוחות אדירים ממעיין אמונתה הצרופה והזכה, בתוך שניות גועשות התגברה על הנסיון הקשה, חסמה את שפתיה והצדיקה עליה את דין שמים, מסתמא זה מגיע לי ותהא צרתי כפרתי.

היא אספה את הכביסה מהארץ, שטפה והסירה את הליכלוך, חיברה וקשרה את החבלים והלכה למגרש שכונת בתי מחסה ותלתה שוב את הכביסה בכיכר הגדולה. בשעות הערב הביאה את הכביסה היבשה לביתה במצב רוח טוב, פרשת הנסיון טרם באה לסיומה, בעלה של האשה חזר הביתה אחר תפילת ערבית והיא לא מספרת לו ממה שקרה לה בחצר, דומה כי הנסיון השני גדול הוא מהראשון, כי הרי דאגה בלב איש יסיחנה, ומה עוד שמקרים כאלו עלולים לקרות לה שוב בעוד ימים ספורים מאותה שכנה רעה, אולם היא מתאפקת שנית ושותקת.

הדבר היה נשאר בהעלם לולא אותה שכנה עצמה, שנכנסה בלילה מבושת לבית חברתה וביקשה לסלוח לה מאותה תקרית מכוערת. היא סיפרה כי בתחילת הלילה קיבל הילד שלה חום גבוה מאד באופן פתאומי, והיא תולתה זה כעונש מן השמים על רשעותה היום בצהריים. אותה צדקנית גבורת הרוח סלחה ומחלה לה. וזכתה שלשנה הבאה לאחר שנים של ציפיה נולד לה בן שהוא אחד מתלמידי החכמים הגדולים של ירושלים עיר הקודש.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לישרים - תקט"ו)
הרה"ק רבי ישעי' מייאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת הריב"ש - תקנ"ד)
יום שני י"ד אייר
הרה"ק רבי יהודה לייב מואלקילקוב ב"ר משה (ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)
יום שלישי ט"ז אייר
רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)
הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א)
הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרבן נתנאל - תקכ"ט)
הרה"ק רבי שמואל מקארוב (תק"פ)
הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא ועליג (תר"ט)
יום חמישי י"ז אייר
הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע ביהודה-תקנ"ג)
הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל (דגל מחנה אפרים - תק"ס)
הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר-תקצ"א)
יום שישי י"ח אייר
רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)
רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)
הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)
הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ק נטילאל הכהן רבינו של"ט"א
מח"ס "ב"מ אור"י" רפרס"י וס"ק הדר"ש על המעשים.

באיסור לדבר בשעת חזרת הש"ץ (א')

(א) לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח ציבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא, וגוערים זו. (שו"ע א"ח סימן קכ"ד סעיף ז')

(ב) יש לגעור באנשים שלומדים בעת חזרת הש"ץ, או אומרים תחנונים, ואפילו אם מכוונים לסוף הברכה לענות אמן כראוי. (שו"ע הרב שם סעיף ו')

(ג) כמה בתי כנסיות נחרבו רח"ל בשביל שדיברו בו בשעת חזרת הש"ץ. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ז)

(ד) יש למנות אנשים שישגיחו על זה. (שם)
(ה) החרדים אל דבר ה' משימין הטידור בפניהם בשעת חזרת הש"ץ, ועיניהם וליבם שם שלא יראו חוצה, ואז מכוונים על כל מילה ומילה. (משנה ברורה שם ס"ק כ"ו בשם השל"ה)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ התנא האלקי

רבי שמעון בר יוחאי זיע"א

נלב"ע י"ח אייר תנצב"ה